Sosiaali- ja terveysministeriö

HE 194/2024 Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi työeläkevakuutusyhtiöistä annetun lain ja Eläketurvakeskuksesta annetun lain muuttamisesta

Outi Aalto
21.2.2025

Hallituksen esityksen tausta

- Finanssivalvonnan (Fiva) lainsäädäntöaloite:
  - Työeläkevakuutusyhtiöiden **hallituksen ja johdon** ammatillista pätevyyttä ja kokemusta koskeva sääntely on yhtiöiden toiminnan merkitys huomioon ottaen osittain puutteellista ja epäsuhtaista muiden vakuutusyhtiöiden ja eläkesäätöiden ja –kassojen säännöksiin verrattuna.

- ETK:n hallituksen päätös ja aloite ministeriölle
  - Lisätään lakiin säännös hallituksen jäsenen vahingonkorvausvastuusta

- Työ tehtiin STM:ssä virkatyönä, apuna epävirallinen työryhmä

Muutosehdotukset

Sosiaali- ja terveysministeriö

9 b § Hallintoneuvosto

- *Hallintoneuvoston jäsenen on oltava hyvämaineinen ja hallintoneuvostossa on oltava työeläkevakuutustoiminnan asiantuntemusta*
  - Olisi oltava tehtävien hoitamiseen vaadittavaa työeläkevakuutustoiminnan asiantuntemusta
  - Fivalle ei tarvitsisi tehdä ilmoitusta hallintoneuvoston jäsenistä
  - Käytännössä vastaisi nykyisiä toimintatapoja

9 e § Hallituksen jäsenet ja puheenjohtaja

- *Hallituksessa on kokonaisuutena oltava myös hyvää sijoitustoiminnan tuntemusta sekä muu sen tehtävän hoitamisen vaatima ammatillinen pätevyys ja kokemus*
  - Muulla pätevyydellä ja kokemuksella tarkoitettaisiin osittain samaa kuin muilla vakuutusyhtiöillä Solvenssi II-direktiivissä ja EIOPA:n ohjeiden perusteella
  - Korostetaan työeläkevakuutusta ja sen sosiaalivakuutusluonnetta, joten muu pätevyys voisi olla myös esimerkiksi yhteiskunnallista osaamista
  - Kaikilla ei tarvitsisi olla samanlaista osaamista, vaan nimenomaan kokonaisuus koostuu erilaisesta ja monimuotoisesta osaamisesta

10 § Hallituksen toiminnasta

- 3 momenttia muutetaan siten, että työeläkevakuutusyhtiön tarkastusasioita käsittelevään valmisteluvaliokuntaan, sen tehtäviin ja jäseniin sovellettaisiin osakeyhtiölain tarkastusvaliokuntaa koskevia säännöksiä
  - Tekninen korjaus, joka selventää epäselvää oikeustilaa

12 § Johdon erityiset kelpoisuusvaatimukset

- Ns. sidonnaisuuspykälää koskevat muutokset:
  - **Puolet** hallintoneuvoston ja hallituksen jäsenistä sekä puheenjohtajat eivät saisi olla toiseen vakuutusyhtiöön, luotto- tai rahoituslaitokseen tai rahastoyhtiöön jne. **palvelussuhteessa tai toimitusjohtajana**
  - **Samaan konserniin** tai ryhmittymään liittyen (palvelussuhteessa, toimitusjohtajana tai hallintoneuvoston tai hallituksen jäsenenä) saisi kuitenkin olla **enintään yksi kolmasosa** jäsenistä
  - Hallintoneuvoston **puheenjohtaja tai hallituksen puheenjohtaja** ei saa olla toisen finanssialan yhteisön hallintoneuvoston tai hallituksen jäsen
  - Hallintoneuvoston tai hallituksen jäsen taikka toimitusjohtaja ei saisi olla työeläkevakuutusyhtiön lisäksi myöskään Kevan toimitusjohtajana, valtuutettuna tai hallituksen jäsenenä

Sidonnaisuussääntelyn vaikutuksista

- Muutoksen myötä olisi helpompaa muodostaa hallintoneuvosto ja hallitus sekä helpompaa saada pätevyysvaatimukset täyttäviä henkilöitä hallintoelinten jäseniksi (samalla kun pätevyysvaatimuksia lisätään)

- Kun säilytetään puheenjohtajia koskien tiukemmat vaatimukset, pystytään paremmin varmistamaan työeläkevakuutusyhtiön itsenäisyyttä ja riippumattomuutta

- Lisättiin perusteluihin esteellisyyssäännösten merkityksestä päätöksenteon puolueettomuuden osalta

12 l § Keskeiset toiminnot

- Lisätään uusi pykälä keskeisistä toiminnoista
  - Hallituksen olisi määriteltävä keskeiset toiminnot
  - Kyse toiminnallisista kokonaisuuksista, ei organisaatioyksiköistä
  - Keskeisistä toiminnoista vastaaville henkilöille pätevyys- ja kokemusvaatimukset
    - Hyvämaineisuus
    - Hyvä työeläkevakuutuksen tuntemus
    - Tehtävän vaatima ammatillinen pätevyys ja kokemus
  - Säädetään pätevyyden ajankohdasta: voi hankkia kohtuullisessa ajassa valinnan jälkeen
  - Fivalle tehtävä ilmoitus keskeisestä toiminnasta vastaavan ”ottamisesta ja eroamisesta” (vastaava VYL:ssä)

12 b § Yleiset hallintovaatimukset

- Täsmennetään nykyistä pykälää:
  - Riittävä ja toimiva hallintojärjestelmä, jossa vastuualueet määritelty ja jaettu
  - Riittävät menettelyt ja hallituksen hyväksymät kirjalliset toimintaperiaatteet toimitusjohtajan ja hallituksen jäsenten sekä keskeisistä toiminnoista vastaavien henkilöiden kelpoisuuden varmistamisesta
  - Vuosittain arvioitava hallintojärjestelmää, kirjallisia toimintaperiaatteita ja jatkuvuussuunnitelmaa ja pidettävä ne ajantasaisina

Eläketurvakeskuksesta annetun lain muuttaminen

- Lisätään uusi 12 § Eläketurvakeskuksen hallituksen jäsenen vahingonkorvausvastuusta
  - Muutoksen tarkoituksena selkeyttää oikeustilaa ja laajentaa vahingonkorvausvastuuta myös niihin vahinkoihin, joita hallituksen jäsen tehtävässään aiheuttaa ETK:lle julkista valtaa käyttämättä.

Esille nousseet täsmennystarpeet

- TVYL 9 e §: Eduskunnan lähetekeskustelussa nousi esiin, että työeläkevakuutuksen osaamisen ajankohdasta pitäisi myös hallinnon jäsenten osalta olla pykälässä maininta: ”Hallituksen jäsenen on oltava hyvämaineinen, ja hänellä on oltava hyvä työeläkevakuutustoiminnan asiantuntemus.
  - Ehdotus lisäykseksi: *”Hyvän työeläkevakuutustoiminnan asiantuntemuksen ja muun tehtävän vaatiman ammatillisen pätevyyden voi hankkia kohtuullisessa ajassa toimessa aloittamisen jälkeen.”*

- TVYL 9 b § hallintoneuvostosta:
  - Ehdotus täsmennykseksi: *”Työeläkevakuutustoiminnan asiantuntemuksen voi hankkia kohtuullisessa ajassa toimessa aloittamisen jälkeen.”*

Sosiaali- ja
terveysministeriö